

Botmateriaal

Het vinden van botmateriaal valt uiteen in twee soorten, dierlijk en menselijk. Het onderzoek naar dierlijke resten welke gevonden zijn bij een archeologische opgraving wordt archeozoölogie genoemd. Dierlijke resten geven ons inzicht in de jacht (welke dieren werden bejaagd), veeteelt (welke dieren waren gedomesticeerd) en verder nog voedsleconomie, het milieu, de handel en sociale status. Heel soms worden volledige dierskeletten gevonden. Vaak gaat het dan om dieren die niet gegeten werden zoals ongedierte of gezelschapsdieren. Over het algemeen vinden we botten in de vorm van slachtafval of de resten van voedselbereiding en maaltijden. Dierlijk bot kan ook in een menselijk graf worden aangetroffen als bijgift of restant van de dodenmaaltijd. Ook worden regelmatig gebruiksvoorwerpen van bot of leer gevonden. Al in de steentijd gebruikten mensen, naast stenen werktuigen, vaak dierenbotten om gereedschappen en gebruiksvoorwerpen van te maken. Ook in later tijd werd bot gebruikt om voorwerpen als pijlpunten, haarkammen, priemen, mesjes of schaatsen van te maken.

Bij menselijke resten wordt het een heel ander verhaal. Uit menselijke botten is heel veel informatie te halen. We kunnen zien of iemand een man of een vrouw was. Bij een vrouw kan men aan het bekken zien of ze kinderen heeft gekregen. Men kan ook de leeftijd bepalen door te kijken naar slijtage van de gewrichten en tanden, of naar de grootte van bepaalde botten, zoals de schedel. Uit botten kan men verder af leiden of iemand gezond was en goed at. Botontkalking door ondervoeding of reuma, en andere botziektes zijn zelfs na zo lange tijd nog te herkennen. Soms zijn er ook sporen van geweld te zien: haksporen of fracturen. Dergelijke sporen vertellen dat iemand door geweld om het leven is gekomen. Bijtsporen van dieren kunnen wijzen op een jachtongeluk. Men kan zelfs ontdekken waar iemand geboren is. Dat zie je aan de tanden. Daarop zijn nog lang na iemands dood de sporen te zien van het water dat hij in zijn jeugd heeft gedronken. Water uit Nederland laat andere sporen na dan water uit andere landen of gebieden. Deze methode zou tegenwoordig niet meer werken. Over de hele wereld wordt bronwater uit bijvoorbeeld België en Frankrijk gedronken.

DNA-onderzoek is zelfs na duizenden jaren nog mogelijk. DNA (Desoxyribonucleïnezuur) zijn de bouwstenen van een mens. Die bouwstenen zijn voor elk mens net even anders, vergelijkbaar met een vingerafdruk. Ze zijn ook terug te vinden in botten. Je kunt daar uit afleiden wie familie van elkaar is door het ene DNA te vergelijken met het DNA van andere mensen. Het is dus mogelijk om vast te stellen of mensen die hier in de prehistorie woonden familie zijn van de mensen die hier nu wonen. In Engeland is dat een keer gedaan met menselijke resten van enkele duizenden jaren oud. Wetenschappers vergeleken het DNA van een 'oermens', die in de omgeving was gevonden, met dat van kinderen uit een schoolklas in dezelfde omgeving. De uitslag was erg toepasselijk. De 'oermens' was familie van de plaatselijke geschiedenisleraar.

